

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PAMATNOSTĀDNE (ES) 2016/1994**(2016. gada 4. novembris)****par nacionālo kompetento iestāžu pieeju institucionālās aizsardzības shēmu atzīšanai prudenciālās uzraudzības vajadzībām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (ECB/2016/38)**

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu un 6. panta 5. punkta a) apakšpunktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 ⁽²⁾, un jo īpaši tās 113. panta 7. punktu,

tā kā:

- (1) Institucionālās aizsardzības shēma (IAS) Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punktā definēta kā līgumiska vai likumiska vienošanās par atbildības nodrošināšanu, kas aizsargā iesaistītās iestādes un nodrošina to likviditāti un maksātspēju, lai vajadzības gadījumā novērstu bankrotu. Saskaņā ar minēto normu kompetentās iestādes, ievērojot Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktos nosacījumus, var nepiemērot dažas prudenciālās prasības vai ļaut piešķirt noteiktus atbrīvojumus IAS dalībniekiem.
- (2) Eiropas Centrālā banka (ECB) kā vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) prudenciālās uzraudzības kompetentā iestāde kredītiestādēm, kas atzītas par nozīmīgām, ir atbildīga par šādu iestāžu iesniegto pieteikumu izvērtēšanu.
- (3) IAS izvērtēšanas prudenciālās uzraudzības vajadzībām nosacījumi noteikti Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punktā. Šī regula kompetentajām iestādēm paredz dažas izvēles iespējas, sagatavojot uzraudzības novērtējumu, kas nepieciešams, lai noteiktu, vai ievēroti nosacījumi. Lai nodrošinātu saskaņotību, efektivitāti un caurredzamību, ECB pievienojusi jaunu nodaļu "ECB norādījumiem par Savienības tiesību aktos pieejamām izvēles iespējām un rīcības brīvībām", kas attiecas uz pieeju institucionālās aizsardzības shēmu (IAS) atzīšanai prudenciālās uzraudzības vajadzībām ⁽³⁾, kurā norādīts, kā ECB izvērtēs IAS un to dalībnieku atbilstību iepriekš minētajiem nosacījumiem.
- (4) ECB atbild par efektīvu un konsekventu VUM darbību, un tās pārraudzības uzdevumu ietvaros ECB ir jānodrošina uzraudzības rezultātu konsekvence. Šajā kontekstā ECB pieņem nacionālajām kompetentajām iestādēm (NKI) adresētas pamatnostādnes, saskaņā ar kurām jāveic uzraudzības uzdevumi un jāpieņem uzraudzības lēmumi attiecībā uz mazāk nozīmīgām iestādēm.
- (5) Ņemot vērā, ka ISA var būt gan nozīmīgas, gan mazāk nozīmīgas iestādes, ir svarīgi nodrošināt konsekventu attieksmi pret tās dalībniekiem visā VUM, lai veicinātu ECB un NKI pieņemto lēmumu konsekvenci. Attiecībā uz IAS, kuru dalībnieki ir gan nozīmīgas, gan mazāk nozīmīgas iestādes, ir īpaši svarīgi, ka gan ECB, kas ir atbildīga par nozīmīgu iestāžu prudenciālo uzraudzību, gan NKI, kas ir atbildīgas par mazāk nozīmīgu iestāžu uzraudzību, izmanto vienas specifikācijas atbilstības novērtējumam. Tas, ka NKI izmanto tās pašas specifikācijas, ir pamatots arī tad, ja tiek novērtētas IAS, ko veido vienīgi mazāk nozīmīgas iestādes, jo IAS sastāvs, kā arī tās dalībnieku atzīšana par nozīmīgiem vai mazāk nozīmīgiem laika gaitā var mainīties,

⁽¹⁾ OVL 287, 29.10.2013., 63. lpp.⁽²⁾ OVL 176, 27.6.2013., 1. lpp.⁽³⁾ Šī norādījumu daļa tika pieņemta 2016. gada jūlijā. Konsolidēta "ECB norādījumu par Savienības tiesību aktos pieejamām izvēles iespējām un rīcības brīvībām" redakcija ir pieejama ECB banku uzraudzības tīmekļa vietnē www.bankingsupervision.europa.eu.

IR PIENĒMUSI ŠO PAMATNOSTĀDNI.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Piemērošanas joma

Šajā pamatnostādnē noteiktas specifikācijas tam, lai novērtētu, vai IAS un to dalībnieki ievēro prasības, kas noteiktas Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punktā, un noteiktu, vai atsevišķām iestādēm var piešķirt atļauju minētā panta izpratnē. NKI šīs specifikācijas piemēro attiecībā uz mazāk nozīmīgām iestādēm.

2. pants

Definīcijas

Šajā pamatnostādnē piemēro Regulā (ES) Nr. 575/2013, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES⁽¹⁾, Regulā (ES) Nr. 1024/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 468/2014 (ECB/2014/17)⁽²⁾ iekļautās definīcijas.

II NODAĻA

NOVĒRTĒJUMA SASKAŅĀ AR REGULAS (ES) Nr. 575/2013 113. PANTA 7. PUNKTU SPECIFIKĀCIJAS

3. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta a) apakšpunkts saistībā ar 113. panta 6. punkta a) un d) apakšpunktu: prudenciālās uzraudzības statusa un juridiskās atrašanās vietas novērtējums

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta a) apakšpunktu saistībā ar 113. panta 6. punkta a) un d) apakšpunktu, novērtējot darījuma partnera prudenciālās uzraudzības statusu un juridiskās atrašanās vietu, NKI ņem vērā, vai:

- darījuma partneris ir iestāde, finanšu iestāde vai palīgpakalpojumu uzņēmums, uz kuru attiecas atbilstīgas prudenciālās prasības;
- darījuma partneris, kurš lūdz atļauju, veic uzņēmējdarbību tajā pašā dalībvalstī.

4. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta a) apakšpunkts saistībā ar 113. panta 6. punkta e) apakšpunktu: tūlītēja pašu kapitāla pārskaitīšana vai saistību nokārtošana no darījuma partnera dalībniekiem

Novērtējot, vai nepastāv un nav paredzami nekādi būtiski praktiski vai juridiski šķēršļi, kas varētu kavēt darījuma partneri veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu pret dalībniekiem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta a) apakšpunktu saistībā ar 113. panta 6. punkta e) apakšpunktu, NKI ņem vērā, vai:

- dalībnieku akciju vai juridiskā struktūra varētu kavēt pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu;
- oficiālais lēmumu pieņemšanas process attiecībā uz pašu kapitāla pārskaitīšanu dalībnieku starpā nodrošina tūlītējus pārskaitījumus;
- dalībnieku nolikumi, akcionāru nolīgumi vai jebkuri citi nolīgumi satur normas, kas varētu traucēt darījuma partnerim veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Centrālās bankas Regula (ES) Nr. 468/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko izveido vienotā uzraudzības mehānisma pamatstruktūru Eiropas Centrālās bankas sadarbībai ar nacionālajām kompetentajām un norīkotajām iestādēm (VUM pamatregula) (ECB/2014/17) (OV L 141, 14.5.2014., 1. lpp.).

- d) pieredzētas nopietnas pārvaldības grūtības vai korporatīvās vadības problēmas saistībā ar dalībniekiem, kuras varētu negatīvi ietekmēt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu;
- e) trešās personas ⁽¹⁾ var īstenot kontroli pār tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu vai novērst to;
- f) pastāv agrākas norādes attiecībā uz līdzekļu plūsmu dalībnieu starpā, kas demonstrē spēju veikt tūlītēju pašu kapitāla pārskaitīšanu vai saistību nokārtošanu.

Par būtisku tiek uzskatīta krīzes vadības starpniecības loma un IAS atbildība nodrošināt līdzekļus, lai atbalstītu grūtībās nonākušus dalībniekus.

5. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta b) apakšpunkts: IAS spēja piešķirt saskaņā ar tās saistībām nepieciešamo atbalstu

Novērtējot, vai pastāv vienošanās, kas nodrošina, ka IAS atbilstīgi tās saistībām spēs sniegt vajadzīgo atbalstu no līdzekļiem, kuri tai pieejami bez kavēšanās saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta b) apakšpunktu, NKI ņem vērā, vai:

- a) šādas vienošanās ietver plašu pasākumu loku, procesus un mehānismus, kas veido regulējumus, saskaņā ar kuru darbojas IAS. Šādam regulējumam būtu jāietver virkne iespējamo darbību, sākot no mazāk stingriem līdz būtiskiem pasākumiem, kas ir proporcionāli labuma saņēmējas iestādes riskam un tās finanšu grūtību smagumam, t. sk. tiešajam kapitālam un likviditātes atbalstam. Atbalsts var būt pakļauts nosacījumiem, piemēram, iestādes īstenotiem noteiktiem atveseļošanās un restrukturēšanas pasākumiem;
- b) IAS pārvaldības struktūra un lēmumu pieņemšanas process par atbalsta pasākumiem ļauj sniegt atbalstu savlaicīgi;
- c) pastāv nepārprotama apņemšanās sniegt atbalstu, kad, neskatoties uz iepriekšēju risku kontroli un agrīnās iejaukšanās pasākumiem, dalībnieks kļuvis vai kļūs maksātnespējīgs vai nelikvīds, un nodrošināt, ka tās dalībnieki ievēro attiecīgās regulatīvā pašu kapitāla un likviditātes prasības;
- d) IAS regulāros intervālos veic stresa testus, lai kvantitatīvi atspoguļotu potenciālos kapitāla un likviditātes atbalsta pasākumus;
- e) IAS riska absorbēšanas kapacitāte (ko veido apmaksātie līdzekļi, iespējamās *ex post* iemaksas un salīdzināmās saistības) ir pietiekama, lai segtu iespējamus atbalsta pasākumus, kas veikti attiecībā uz tās dalībniekiem;
- f) izveidots *ex ante* fonds, lai nodrošinātu, ka IAS ir bez kavēšanās pieejami līdzekļi atbalsta pasākumiem, un:
 - i) iemaksas šajā fondā notiek saskaņā ar skaidri definētu regulējumu;
 - ii) līdzekļi tiek ieguldīti tikai likvīdos un drošos aktīvos, kuri var tikt realizēti jebkurā laikā un kuru vērtība nav atkarīga no dalībnieku un to meitasuzņēmumu maksātnespējas un likviditātes pozīcijas;
 - iii) IAS stresa testu rezultāti tiek ņemti vērā, nosakot *ex ante* fonda minimālo mērķa summu;
 - iv) pastāv pietiekams *ex ante* fonda līmenis / minimālā summa, lai nodrošinātu līdzekļu tūlītēju pieejamību.

IAS var tikt atzītas par noguldījumu garantiju sistēmām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/49/ES ⁽²⁾, un saskaņā ar attiecīgajos nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem tām var atļaut pieejamos finanšu līdzekļus izmantot alternatīviem pasākumiem, lai novērstu kredītiestādes maksātnespēju. Šādā gadījumā NKI apsver pieejamos finanšu līdzekļus, kad tās novērtē līdzekļu pieejamību atbalsta sniegšanai, ņemot vērā to, ka dažādi mērķi ir IAS, kuru mērķis ir aizsargāt to dalībniekus, un noguldījumu garantiju shēmām, kuru galvenais mērķis ir aizsargāt noguldītājus pret kredītiestāžu maksātnespējas sekām.

⁽¹⁾ Trešā persona ir jebkura persona, kas nav mātesuzņēmums, meitasuzņēmums, lēmējinstances dalībnieks vai dalībnieka akcionārs.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām (OV L 173, 12.6.2014., 149. lpp.).

6. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta c) apakšpunkts: IAS sistēmas riska kontrolei un klasifikācijai

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta c) apakšpunkts nosaka, ka IAS rīcībā ir piemērotas un vienādi noteiktas sistēmas riska kontrolei un klasifikācijai, kas sniedz pilnu pārskatu par visu atsevišķo dalībnieku riska situāciju un attiecīgās institucionālo aizsardzības shēmu kopumā, ar atbilstīgām iejaukšanās iespējām; šīs sistēmas atbilstīgi kontrolē visus riska darījumus, kuros netiek pildītas saistības, saskaņā ar minētās regulas 178. panta 1. punktu. Novērtējot atbilstību šim nosacījumam, NKI ņem vērā, vai:

- a) IAS dalībniekiem ir pienākums regulāros intervālos sniegt IAS galvenajai pārvaldības struktūrai aktuālus datus par savu riska situāciju, t. sk. informāciju par pašu kapitālu un pašu kapitāla prasībām;
- b) ir izveidotas attiecīgas pienācīgo datu plūsmas un IT sistēmas;
- c) IAS galvenā pārvaldes struktūra nosaka vienādus standartus un metodoloģiju riska pārvaldības regulējumam, kuru piemēros dalībnieki;
- d) IAS veiktās riska kontroles un klasifikācijas vajadzībām pastāv kopēja riska definīcija, attiecībā uz visiem dalībniekiem tiek kontrolētas tās pašas riska kategorija un risku kvantitatīvajam atspoguļojumam tiek izmantoti vienādi pārlicības līmeņi un laika horizonts.
- e) IAS sistēmas riska kontrolei un klasificēšanai iedala dalībniekus saskaņā ar to riska situāciju, t. i., IAS ir definētas dažādas kategorijas, kurās tā iedala savus dalībniekus, lai dotu iespēju agrīnajai intervencei;
- f) IAS spēj ietekmēt savu dalībnieku riska situāciju, sniedzot tiem norādījumus un ieteikumus, piemēram, ierobežojot noteiktas darbības vai prasot noteiktu risku samazināšanu.

7. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta d) apakšpunkts: IAS sava riska pārbaude

Novērtējot, vai IAS veic pati sava riska pārbaudi, par ko tiek paziņots tās atsevišķajiem dalībniekiem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta d) apakšpunktu, NKI ņem vērā, vai:

- a) IAS regulāros intervālos izvērtē tā sektora riskus un problēmas, kurā ietilpst tās dalībnieki;
- b) riska pārbaudes rezultāti tiek apkopoti pārskatā vai citā dokumentā un iesniegti attiecīgajām IAS lēmējinstancēm un/ vai dalībniekiem neilgu laiku pēc to sagatavošanas pabeigšanas;
- c) IAS informē dalībniekus par to riska klasifikāciju, kā tas noteikts 113. panta 7. punkta c) apakšpunktā.

8. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta e) apakšpunkts: IAS konsolidētais vai kopsavilkuma pārskats

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta e) apakšpunkts nosaka, ka IAS reizi gadā sastāda un publicē vai nu konsolidētu pārskatu, kurš ietver bilanci, peļņas un zaudējumu pārskatu, situācijas pārskatu un riska pārskatu, kas attiecas uz institucionālo aizsardzības shēmu kopumā, vai pārskatu, kas ietver kopsavilkuma bilanci, kopsavilkuma peļņas un zaudējumu pārskatu, situācijas pārskatu un riska pārskatu, kurš attiecas uz institucionālo aizsardzības shēmu kopumā. Novērtējot atbilstību šim nosacījumam, NKI ņem vērā, vai:

- a) konsolidēto vai kopsavilkuma pārskatu revidējis neatkarīgs ārējais revidents, pamatojoties uz attiecīgo grāmatvedības regulējumu vai attiecīgos gadījumos – apkopošanas metodi;
- b) ārējam revidentam tiek prasīts sniegt revidenta atzinumu;

- c) konsolidācijas/apkopošanas tvērumā ir iekļauti visi IAS dalībnieki un jebkuri meitasuzņēmumi, starpniecības struktūras, piemēram, pārvaldītājsabiedrības, kā arī struktūra, kura pārvalda pašu IAS (ja tā ir juridiska persona);
- d) gadījumos, kuros IAS sagatavo pārskatu, kas ietver kopsavilkuma bilanci un kopsavilkuma peļņas un zaudējumu pārskatu, apkopošanas metode var nodrošināt, ka izslēgti visi grupas iekšējie riska darījumi.

9. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta f) apakšpunkts: iepriekšējs brīdinājums par dalības pārtraukšanu

NKI pārbauda, vai līgumiskās vai likumiskās vienošanās ietver normu, kas IAS dalībniekiem paredz pienākumu vismaz 24 mēnešus iepriekš brīdināt par vēlmi pārtraukt dalību shēmā.

10. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta g) apakšpunkts: vairākkārtējas to elementu izmantošanas nepieļaušana, ko drīkst iekļaut pašu kapitāla aprēķināšanā

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta g) apakšpunkts nosaka, ka vairākkārtēja to elementu izmantošana, ko drīkst iekļaut pašu kapitāla aprēķināšanā ("vairākkārtēja izmantošana"), kā arī jebkāda neatbilstīga pašu kapitāla veidošana starp IAS dalībniekiem nav pieļaujama. Lai novērtētu atbilstību šai prasībai, NKI ņem vērā, vai:

- a) ārējais revidents, kurš atbild par konsolidētā vai kopsavilkuma pārskata revīziju, var apstiprināt, ka šāda prakse nav pieļauta;
- b) jebkādi dalībnieku darījumi bijuši par pamatu neatbilstīgai pašu kapitāla veidošanai individuālā, subkonsolidētā vai konsolidētā līmenī.

11. pants

Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta h) apakšpunkts: plaša dalība

Novērtējot atbilstību Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta h) apakšpunktā noteiktajam nosacījumam, proti, tam, ka IAS pamatā ir tādu kredītiestāžu plaša dalība, kurām pārsvarā ir viendabīgs darbības profils, NKI ņem vērā:

- a) vai IAS ir pietiekami daudz dalībnieku (ņemot vērā iestādes, kas potenciāli ir atbilstošas dalības kritērijiem), lai segtu atbalsta pasākumus, kurus tai varētu būt nepieciešams īstenot;
- b) dalībnieku uzņēmējdarbības modeļus, uzņēmējdarbības stratēģijas, lielumu, klientus, reģionālo fokusu, produktus, finansējuma struktūru, būtisko risku kategorijas, pārdošanas sadarbību un pakalpojumu līgumus ar citiem IAS dalībniekiem utt.;
- c) vai dalībnieku dažādie uzņēmējdarbības profili ļauj kontrolēt un klasificēt to riska situācijas, izmantojot vienoti noteiktās sistēmas, kas ir ir spēkā IAS saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 113. panta 7. punkta c) apakšpunktu;
- d) ka IAS sektori bieži pamatojas uz sadarbību, proti, ka IAS tīkla centrālās iestādes un citas specializētās iestādes piedāvā produktus un pakalpojumus citiem IAS dalībniekiem. Izvērtējot darbības profilu viendabīgumu, NKI apsver to, ciktāl dalībnieku uzņēmējdarbības aktivitātes ir saistītas ar tīklu (produkti un pakalpojumi, kas tiek sniegti vietējām bankām, pakalpojumi kopējiem klientiem, aktivitātes kapitāla tirgū utt.).

III NODAĻA

NOSLĒGUMA NOTEIKUMI

12. pants

Stāšanās spēkā un īstenošana

1. Šī pamatnostādne stājas spēkā dienā, kurā to paziņo NKI.
2. NKI panāk atbilstību šai pamatnostādnei ar 2016. gada 2. decembri.

13. pants

Adresāti

Šī pamatnostādne ir adresēta NKI.

Frankfurtē pie Mainas, 2016. gada 4. novembrī

ECB Padomes vārdā –
ECB priekšsēdētājs
Mario DRAGHI
